

Títol de la comunicació: ***Descobrim les emocions que es produeixen el treball col·laboratiu en els/les adolescents***

- Autor/s i e-mail de contacte:

<p style="text-align: center;">Maria N Valls mvalismolins102@gmail.com</p>

- **Justificació**

La primera raó per plantejar la recerca és de **tipus teòric**: Mitjançant aquest projecte s'aprofundirà en la definició de la ZDP que va formular Vigotski., estudiant els aspectes emocionals que, mitjançant la col·laboració de professors/es, pares, mares, grup d'iguals i/o altres professionals de l'educació permetran anar més enllà del que un/a adolescent, per si mateix/a podria arribar.

La segona raó es de **tipus pràctic**: la necessitat de donar resposta a les necessitats emocionals dels/les adolescents, expressades en el seu procés d'aprenentatge. Els/ les adolescents es troben immersos en ambients on els mitjans de comunicació, especialment la televisió, i les noves tecnologies, molt sovint els adrecen missatges que impacten de ple en els seu món emocional. Per raó de la seva edat i inexperiència, els/les adolescents poden estar mancats d'un filtre que els permeti destriar els missatges de qualitat de l'anomenada "tele-escomberies" o dels perills que hi ha a la xarxa. En el context educatiu, mitjançant un ús col·laboratiu de les TIC, es poden fomentar emocions positives i constructives que contrarestin els efectes negatius dels esmentats missatges.

- **Objectius** :

Els objectius són:

- A) Descobrir les emocions que es produeixen en el treball col·laboratiu a l'aula i també en l'ús de les TIC.
- B) Definir indicadors que ens permetin analitzar com es manifesten aquestes emocions.

- **Exposició del treball de recerca**

Aquest és un treball de recerca que es fa a través d'entrevistes a :

- Psicòlogues que treballen a diferents EAP a ciutats de la perifèria de Barcelona.
- Professors/es de Secundària que utilitzen les TIC al treball de l'aula.

Se'ls demana el seu punt de vista com a professionals de l'educació sobre els indicadors de l'educació emocional que es fomenta a través del treball en grup dels propis alumnes.

S'emmarquen les entrevistes en el concepte teòric de la ZDP (Zona de Desenvolupament Pròxim) definida per Vigotsky. Aquesta ZDP fa referència a la interacció entre iguals en l'esmentat treball col·laboratiu.

Es citen casos concrets on es pot reflectir l'augment d'emocions positives mitjançant el treball col·laboratiu i la interacció entre iguals: Augment de la motivació vers els aprenentatges, l'autoestima, millora de l'autoconcepte, increment de les habilitats comunicatives i de l'empatia. Compartir els treball: compartir emocions?

Com s'aprèn a compartir i quines emocions es produeixen en el fet de compartir les activitats i els coneixements. Es tracta de que psicòlegs i professors/es opinin sobre el treball compartit que es dona en en els grups d'iguals que aprenen col·laborativament en base a una reflexió compartida.

Conclusions de les entrevistes a les psicòlogues

1. Han observat que el treball de forma col·laborativa és més freqüent als Centres de Primària. És menys freqüent trobar aquest tipus de treball als Centres de Secundària.
2. En els agrupaments flexibles hi ha treball col·laboratiu a l'aula en les matèries instrumentals.
3. Un des treballs col·laboratius més clars que han observat les psicòlogues els la confecció d'una revista.
4. En un IES de l'Hospitalet de Llobregat hi ha hagut una participació col·laborativa dels/les alumnes en la confecció de les *Normes de Convivència*.
5. En un Centre concertat de l'Hospitalet de Llobregat es treballa en base a projectes interessants.

6. En un Centre d'Educació Especial a Santa Coloma de Gramanet es treballa en base a Centres d'Interès en petits projectes com per exemple:

- Mitjans de comunicació,
- Els aliments.
- TICs: Word, P.Point, Cerques a Internet, Imatges.

7. En el Centre d'Educació Especial esmentat els treballs en grup són:

- Recerques
- Tallers de tipus manipulatiu: Confecció de postals de Nadal, collarets, pulseres, punts de llibre per Sant Jordi. Col·laboració amb els pares i mares.

Pel que fa las indicadors emocionals que es produeixen com a conseqüència del treball col·laboratiu entre els alumnes, es recullen aquestes opinions:

No és un procés lineal.

1. Depén de l'alumne:

- a) Les competències d'inici de l'alumne.
- b) Del rol en el grup.
- c) De l'actitud dels companys i companyes i de la xarxa de relacions informals que s'estableixen entre ells/es.

2. Dels objectius del treball.

- a) Motivació extrínseca: la nota.
- b) Motivació intrínseca: el propi aprenentatge. Aquest tipus de motivació produeix més grau de participació.

3. Del valor treballat: cooperació, suport, tenir cura de a la classe. Vèncer els reptes i les dificultats.

4. Del valor del resultat: Exposició a classe, presentació escola-família. Publicació d'una revista.

5. De la metodologia i els recursos utilitzats : Quants més canals i formes de comunicació millor: més els facilita la participació dels components del grup.

6. Creació de les condicions per assumir responsabilitats i participar en les decisions que els afecten en els aprenentatges.

7. Generalització de les competències desenvolupades a altres àmbits: família-entorn social.

Es consideren indicadors potents:

- a) Augment d'el'autoestima i l'autovaloració
- b) Formació d'un autoconcepte positiu
- c) Augment de l'autoconfiança
- d) Augment de l'autonomia personal i el grau d'autocontrol
- e) Augment de les habilitats comunicatives: aprendre a dialogar, escoltar els/les companys/es i els professors/res. Augment del respecte.

Opinen també que els aprenentatges mitjançant els grups col·laboratius poden ser més atractius.

Conclusions de les entrevistes als/les professors/es de Centres de Secundària:

A través d'entrevistes realitzades a professors/es de Educació Secundària (ESO, Cicles Formatius, Batxillerat) es constata :

Respecte al paper del professor/a en els treballs col·laboratius a l'aula:

1. El professor/a dinamitza el treball del grup d'alumnes
2. Ajuda en les dificultats del treball del grup d'alumnes
3. Avalua el treball del grup d'alumnes,

Respecte a la interacció entre iguals a l'aula:

1. Té lloc en els treballs de grup
2. En els treballs de recerca
3. En el treball amb les TIC
4. Activitats matemàtiques i de resolució de problemes a l'aula.
5. I en menor grau en els tallers

Els professors/es entrevistats consideren indicadors potents:

- a) Augment d'el'autoestima i l'autovaloració
- b) Augment de l'autonomia personal
- c) Augment de la capacitat d'interacció: habilitat per fer amistats, sentit de l'humor, superació de la por : al refús social, al pànic escènic, la inseguretat, la timidesa.
- d) Desenvolupament de l'empatia

Els professors/es entrevistats consideren que no són gaire potents els següents indicadors:

A) Major grau de realització personal

B) Major grau d'autocontrol

- **Resultats, conclusions i prospectiva**

Es reflexiona sobre el paper del/la mestre/a i del professor/a a l'aula així com les formes de coordinació i assessorament que hi ha per tal de posar en comú amb els altres professionals dels Centres educatius on es desenvolupa l'experiència.

S'analitza la importància de l'ús compartit de les TIC com a metodologia innovadora per ampliar la ZDP abans esmentada.

Contribucions de tipus pràctic:

- Donar eines per portar a terme l'educació emocional prevista al DOGC sobre dets i deures dels alumnes com a pas previ a la prevenció de conflictes i/o com a part de la resolució dels mateixos.
- L'educació emocional tant pot ser entesa com a específica (educació per a la sexualitat, prevenció de la violència de gènere, prevenció a la drogaddicció...) com també transversal al currículum.
- Però també cal tenir en compte que es pot treballar des de la metodologia emprada. La metodologia que inclou el treball col·laboratiu a l'aula i, en concret, amb les TIC, permet desenvolupar molts dels factors emocionals que es generen en la relació col·laborativa entre iguals.
- Amb aquest estudi pretenem fer palesa la importància d'aquesta metodologia, aportant indicadors que facilitin al professorat, als psicopedagogs i a l'escola en general, la implementació del treball col·laboratiu en els aprenentatges escolars.

- **Qüestions i/o consideracions per al debat**

S'impulsa un debat sobre :

La motivació no és simplement funció de la competència, també depèn de la interacció amb el món social (Gardner 2003/1993 pàg 225)

Podem reflexionar sobre les següents qüestions:

A més de les dues vessants de la motivació: intrínseca i extrínseca, quines implicacions provenen de la interacció amb el món social?

Com afecten a la motivació les interaccions entre iguals en el treball col·laboratiu?

Totes les interaccions poden arribar a interioritzar-se amb el temps i servir de guia per a la conducta individual. (Vigotsky 1978)

Podem reflexionar sobre les següents qüestions:

Fins a quin punt es pot considerar que la ZDP es pot afavorir mitjançant la interacció entre iguals en el treball de grup a l'aula?

Les TIC poden afavorir la ZDP a través de la interacció entre iguals en el treball col·laboratiu a l'aula?

- **Bibliografia**

Bisquerra,R. (Coord.) 1998. *Modelos de Orientación e Intervención Psicopedagógica*.

Barcelona: Praxis.

Goleman D. 1996. *Inteligencia emocional*. Ed.: Círculo de Lectores.

Goleman,D. 1999. *La práctica de la inteligencia emocional*. Ed.: Kairós

Goleman,D.2006. *La inteligencia social*. Ed.: Kairós.

Gardner, H. 2003. *Inteligencias múltiples* Ed: Paidós.

Vigotsky, L. S.1978. *El desarrollo de los procesos psicológicos superiores*. Barcelona:

Grijalbo.

